

Theileriosis

THEILERIOSIS

- Theileriosis, sığır, koyun ve keçi gibi ruminatlarda *Theileria* soyuna bağlı türlerin sebep olduğu önemli bir protozoer hastalıktır. Vektör *Ixodidae* ailesine bağlı kene türleri olup, hastalık etkeni transstadial olarak nakledilir.
- Tropikal ülkelerde ve Türkiye'nin de içinde bulunduğu subtropikal (iklim kuşağındaki) ülkelerde yaygın olarak görülür.

Alem:Animale

Alt Alem:Protozoa

Anaç:Apicomplexa(=Sporozoa)

Sınıf:Sporozoea

Sınıf Alt:Piroplasmia

Dizi:Piroplasmida

Aile:Theileridae

Soy:Theileria

Biyoloji

- Vektör: *Ixodidae* ailesine bağlı kenelerde
 - Gametogoni (Kene barsak epitel hücresi)
 - Sporogoni (Kene tükruk bezi)
- Konak: Sığır, koyun ve keçi
 - Şizogoni (Lenfositlerde makro ve mikro şizontlar)
 - Piroplasmik form (Eritrositlerde)

Sığırlarda Theileriosis

- *T.annulata* (Vektörü: *H.anatolicum*, *anatolicum*, *Hyalomma detritum*, *H.a.excavatum*, *H.marginatum*)
- Piroplazmik formlarının %80' i yuvarlak, oval, %20'si ise virgül, çomak ve anaplazmoid
- Tropikal Theileriosis, Akdeniz Sahil Humması, Mısır Humması
- Kuzey Afrika, Güney Avrupa, Ortadoğu, Hindistan, Çin, Güney Rusya ve Türkiye'de yaygındır

Theileria annulata
(0,6-1,9 μ)

Sığırlarda Theileriosis

- *T.parva* (Vektörü: *Rhipicephalus appendiculatus*)
- *T.parva parva*, *T.p.lawrencei* (mandaların Koridor hastalığı etkeni) *T.p.bovis* olmak üzere üç alt türü vardır
- Eritrositer formlarınının %80' i çomak, %20'si oval, yuvarlak
- Şark Sahil Humması
- Türkiye'de görülmez, Orta ve Doğu Afrika' da yaygındır

Theileria parva
(1,5-2x0,5-1 μ)

Sığırlarda Theileriosis

- *T.orientalis*(*T.sergenti* ve *T.buffeli*)
(Vektörü: *Haemaphysalis longicornis*, *Hae.punctata*)
- Eritrositik formları *T. annulata*' dan daha büyüktür
- Türkiye' nin yanısıra Avrupa, Kuzey Afrika, Avustralya, Yeni Zelanda ve Doğu Asya' da yaygındır
- Patojenitesi azdır

Theileria orientalis

Sığırlarda Theileriosis

- *T.mutans* (Vektörü: *Amblyomma variegatum*)
- Eritrositik formların %45-60' ı paraşüt formundadır
- İyi Huylu Theileriosis etkenidir
- Afrika, Asya ve Güney Avrupa' da bulunur
- Taşıyıcı keneleri olmadığı için Türkiye' de yoktur

Theileria mutans

Koyun ve Keçilerde Theileriosis

- *T.hirci* (Vektörü: Hyalomma anatolicum anatolicum, Rhipicephalus bursa)
- Piroplasmik formları yuvarlak ve oval
- Koyun ve keçilerde “Kötü Huylu Theileriosis” etkenidir
- Afrika, Güneydoğu Avrupa, Güney Rusya, Hindistan ve Türkiye’ de yaygındır

Theileria hirci
(0,6-2 μ)

Koyun ve Keçilerde Theileriosis

- *T. ovis* (Vektörü: *Haemaphysalis punctata*, *Ixodes ricinus*, *Rhipicephalus evertsi*)
- Eritrositer şekilleri polimorftur
- Apatojen bir türdür
- Türkiye, Avrupa, Ortadoğu, Asya ve Afrika' da yaygındır

Theileria ovis

Patojenite

- Yaş (1-2 yaşından büyükler duyarlıdır)
- Lenfosit içindeki şizogoni dönemi patojendir
- Irk direnci
- Türlerin virulansı

Teşhis

- Epidemiyolojik bilgiler
- Klinik bulgular
- Mikroskopik muayene
 - Lenf yumrusundan yapılan froti
 - Kan frotisi (kalın damla va yayma)
- Serolojik muayene
 - IFA, IHA, DFA, ELISA, CF
- Tür teşhisi
 - PCR

Korunma ve kontrol

- Aşılama
 - *T.annulata*
- Kene kontrolü
 - Ahırda
 - Merada

Tedavi

- Buparvaquone (Butalex) 2,5 mg/kg im
- Parvaquone (Clexon) 48 saat ara ile 2 defa 10 mg/kg im
- Halofuginon (Terit) 1,2 mg/kg 500 ml su ile karıştırılarak peros